

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ**

ณัฐสรณ์ อารยะพงศ์

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

**THE PEOPLE PARTICIPATION OF LOCAL DEVELOPMENT PLAN FORMULATION,
E-PAD TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KANTHARAROM DISTRICT,
SISAKET PROVINCE**

Natsarun Arayapong

College of Law and Governance, Sisaket Rajabhat University, Thailand.

E-mail: natsarun.ara@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 338 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.87 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชนจากทั้ง 5 หมู่บ้าน จำนวน 5 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รองลงมาคือ ด้านการร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า

2.1 การมีส่วนร่วมด้านร่วมคิดและตัดสินใจ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ส่วนมากมีแต่ผู้นำเข้าร่วมจัดทำและเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นแตกต่างหลากหลายทำให้เกิดความขัดแย้ง งบประมาณมีค่อนข้างจำกัด ทำให้การดำเนินงานค่อนข้างล่าช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนควรชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และควรวิเคราะห์ถึงปัญหา และความต้องการของประชาชนก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ

2.2 การมีส่วนร่วมด้านร่วมดำเนินการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย การปฏิบัติตามโครงการหรือกิจกรรมองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ตั้งไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน คอนกรีตและไฟฟ้าการเกษตร และจัดอบรมโครงการด้านยาเสพติดให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนในชุมชน และควรจัดหาแหล่งทุนต่างๆ เพื่อมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 การมีส่วนร่วมด้านร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนได้รับผลประโยชน์ไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากการจัดสรรผลประโยชน์ใช้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ แบบพวกพ้องของตนเอง คณะกรรมการจัดทำแผนขาดขวัญและกำลังใจเนื่องจากไม่มีค่าตอบแทนในการทำงาน ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้กระจายให้ทั่วทุกชุมชนด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค ควรจัดสวัสดิการดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการทำงานให้คณะกรรมการจัดทำแผนหรือตัวแทนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน และควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนทุกๆ ด้าน

2.4 การมีส่วนร่วมด้านร่วมติดตามและประเมินผล ประชาชนไม่มีความเข้าใจในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรมีตัวแทนของประชาชนจากทุกหมู่บ้านเข้าร่วมติดตามและประเมินผล การประเมินผลให้มีหลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งรายงานผลให้ประชาชนได้ทราบกันอย่างทั่วถึง และควรมีค่าตอบแทนให้กรรมการประเมินผลเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research is entitled with the people participation of local development plan formulation, E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province. This paper is aimed to study of participation level's people into local development plan scheme initiative for E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province. Additionally, this paper is emphasis on problem and resolution to people participation for local development plan formulation into E-Pad

Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province. This paper is mixed method of research technique by means of the quantitative research instrument such as data collection of questionnaire. The research sample is from people aged from 18 years old who reside in E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province for 338 respondents. The research instrument is the data collection from questionnaire to people participation for local development plan formulation into E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province. The research finding result is divided into 3 sections by Alpha Coefficient value at 0.87 from questionnaire & data manipulation analysis by statistics, Means, Frequency, Percentage, and Standard of Deviation. The qualitative research is from in-depth interview which is research sample from specific selection such as community leader 5 villages 5 respondents. The research instrument is structure interview questionnaire, focus group and content analysis manipulation technique.

The research finding result is as follow:

1. The people participation of local development plan formulation is from E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province which finds that people participation of local development plan formulation into E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province at middle level of all entire score by Mean value at 3.35 from each aspect consideration priority from the maximum value to at least value. The decision making aspect is at middle level for Mean of 3.40. The collaborative procedure is at middle level for Mean of 3.46. The collaborative benefit earning aspect is at middle level for Mean of 3.39. The collaborative monitor and evaluation aspect is at middle level for Mean of 3.26 consequently.

2. The research finding result is related with problem and resolution to people participation in local development plan formulation E-Pad Tambon Administrative Organization, Kanthararom District, Sisaket Province as follow.

(1) The participation of decision making aspect is involved with the largely people without understanding comprehension to local development plan formulation by none self-confidence opinion expression. The local leader has been participated formulation and project proposal the local development plan. The participants have different opinion of conflict dispute and limited budget which cause the delay project action without goal achievement attainment. Tambon Administrative Organization & community leader should

encourage and stimulate public relation to people participation for public hearing & decision making determination the importance of people participation local development plan formulation including problem analysis, need assessment of people before problem resolution decision making action consequently.

(2) The collaborative participation aspect is relevance with people participation to local development plan formulation at the least level value which is followed with workshop action plan or activities of Tambon Administrative Organization without local development plan approach. Tambon Administrative Organization should take action along way with local development plan scheme initiative especially basic infrastructure such as Concrete Street & agriculture electricity and training course of narcotics suppression campaign program, knowledge dissemination to juvenile & youth including community people, source of fund for local development so far.

(3) The participation of benefit earning aspect is involved with people benefit without worldwide & inequity due to patronage relationship of benefit allocation. The committee must formulate the plan without morale and motivation incentives due to none return payment. The budget allocation is from local development plan decentralization in all entire community with equity and justice. The committee should allocate social welfare spending cost for working committee payment & agent to morale and motivation incentive of workforce including career training course program for people all aspects.

(4) The participation of collaborative monitor and evaluation is related without people understanding comprehension to monitor & assessment evaluation the local development plan. The recommendation is emphasis on representative agent of people from all villages' participation on monitor and evaluation assessment. The appraisal process must the diversity techniques as well as result report of people worldwide including evaluation committee payment for increased proliferation working efficiency so long.

Keywords: participation, local development plan formulation, Administrative Organization

บทนำ

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา บทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำให้เกิดความเป็น

อิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ และทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, 2540: 75) ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้บัญญัติให้มืองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้กำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นและทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจนมากขึ้น (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, มาตรา 30)

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองในลักษณะการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยนั้น มีความหมายและหลักการสำคัญที่เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน ซึ่งมีลักษณะประการหนึ่งคือการทำที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรงหรือโดยอ้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ มีบทบาท อำนาจ หน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชน ในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาท หน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร และการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถือเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องดูแลและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้ได้รับการบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดรูปแบบการปกครองของตนเองให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาและตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ การร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง สามารถจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ทั้งนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา16 และมาตรา 17 ได้บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548: 13)

การวางแผนการพัฒนาจึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากแผนการพัฒนาเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่มีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

การให้โอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมคิดค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การหาแนวทางแก้ไขปัญหา การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนการแก้ปัญหา รวมทั้งการร่วมปฏิบัติในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดขึ้น ในชุมชน และประเมินผลงานกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนได้รับการลงมือกระทำกิจกรรม โดยเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และทำให้ทราบถึงวิธีที่จะจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชนได้อย่างถูกต้อง และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนั้นยังช่วยให้ประชาชนเกิดการคิดเป็น ทำเป็น และยังมีความรู้สึกว่า กิจกรรมเหล่านั้นพวกตนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโครงการอย่างแท้จริง การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจึงถือเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว

องค์การบริหารส่วนตำบลอียิปดา เป็นองค์กรหนึ่งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเช่นเดียวกับองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปดาได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเสร็จเรียบร้อยแล้วและมีการประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าว และเมื่อเริ่มนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับชุมชนและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้พบปัญหาต่างๆ หลายด้านโดยเฉพาะขั้นตอนและกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้นำในหมู่บ้าน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาตำบล เป็นส่วนใหญ่ ส่วนประชาชนไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอียิปดา ทำให้โครงการและกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอียิปดา ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและสนองกับความต้องการ และแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากร

ประชากร หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2,779 คน (ที่มา: สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563)

2. ด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่วมคิดและตัดสินใจ 2) ด้านการร่วมดำเนินการ 3) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล

3. ด้านระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ จะทำการศึกษาในช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2563

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
2. สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปทำการปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2,779 คน (ที่มา: สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563) และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางของ

เครจซี่ แอนด์ มอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับจำนวน 338 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชนจากทั้ง 5 หมู่บ้าน จำนวน 5 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านร่วมคิดและตัดสินใจ ด้านการร่วมดำเนินการ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 4 ด้าน

เครื่องมือเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่วมคิดและตัดสินใจ ด้านการร่วมดำเนินการ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวมแล้วประเมินลักษณะจากค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด

2. ศึกษารูปแบบและโครงสร้างเครื่องมือแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า

3. สร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 แบบปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 4 ด้าน

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลกันทรารมย์ จำนวน 30 คน และนำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.87

5. นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 338 คน พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนจากทั้ง 5 หมู่บ้าน จำนวน 5 คน

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมคืนมาได้ แล้วนำมาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 338 คน รับคืนมา 338 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ และการนำเสนอข้อมูลจะใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 มี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 83.4 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร / ประมง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รองลงมาคือ ด้านการร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ

ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ ดังนี้ ได้เสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นเข้าที่ประชุมผ่านตัวแทนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนหรือด้วยตัวเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ร่วมประชุมพิจารณาสาเหตุของปัญหาและการกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทุกครั้งเมื่อผู้นำหมู่บ้านเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปเสนอตำบล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ตามลำดับ

ด้านการร่วมดำเนินการ ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์กำหนดการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 มีส่วนร่วมเพื่อปฏิบัติตามโครงการหรือกิจกรรมที่ตำบลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการจัดทำแผนท้องถิ่นของตำบล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ตามลำดับ

ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ได้รับผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อม

จากแผน พัฒนาท้องถิ่น เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีโอกาสไปศึกษาอบรม ทักษะศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ร่วมรับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหา/ความต้องการที่ได้เสนอเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ตามลำดับ

ด้านการการร่วมติดตามและประเมินผล ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีส่วนร่วมในการประชุมเวทีชาวบ้านในการสรุปผลการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมให้แก่สมาชิกในหมู่บ้านรับรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 มีส่วนร่วมในการรับทราบผลการประเมินโครงการหรือกิจกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และ มีส่วนร่วมในการประชุมเวทีชาวบ้านเพื่อทำการคัดเลือกตัวแทนในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลลือปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านร่วมคิดและตัดสินใจ พบว่า ปัญหาคือประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา จึงมีผู้เข้าประชุมประชามน์น้อยและไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ส่วนมากมีแต่ผู้นำเข้าร่วมจัดทำและเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นแตกต่างหลากหลายทำให้เกิดความขัดแย้ง งบประมาณมีค่อนข้างจำกัด ทำให้การดำเนินงานค่อนข้างล่าช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แนวทางแก้ไขปัญหาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนควรชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และควรวิเคราะห์ถึงปัญหา และความต้องการของประชาชนก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ

2. การมีส่วนร่วมด้านร่วมดำเนินการ พบว่า ปัญหาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย การปฏิบัติตามโครงการหรือกิจกรรมองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ตั้งไว้ แนวทางแก้ไขคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนคอนกรีตและไฟฟ้าการเกษตร และจัดอบรมโครงการด้านยาเสพติดให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนในชุมชน และควรจัดหาแหล่งทุนต่างๆ เพื่อมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมด้านร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ปัญหาคือ ประชาชนได้รับผลประโยชน์ไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากการจัดสรรผลประโยชน์ใช้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ แบบพวกพ้องของตนเอง คณะกรรมการจัดทำแผนขาดขวัญและกำลังใจเนื่องจากไม่มีค่าตอบแทนในการทำงาน แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้กระจายให้ทั่วทุกชุมชนด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค ควรจัดสวัสดิการดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการทำงานให้คณะกรรมการจัดทำแผนหรือตัวแทนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน และควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนทุกๆ ด้าน

4. การมีส่วนร่วมด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ปัญหาคือ ประชาชนไม่มีความเข้าใจในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แนวทางแก้ไขคือ ควรมีตัวแทนของ ประชาชนจากทุกหมู่บ้านเข้าร่วมติดตามและประเมินผล ควรมีการประเมินผลหลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งรายงานผลให้ประชาชนได้ทราบกันอย่างทั่วถึง และควรมีค่าตอบแทนให้กรรมการประเมินผลเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอียิปต์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รองลงมาคือ ด้านการร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเศรษฐไชย หทัยวรรณ (2551: 60-62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริการ์ เศษจันทร์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอมะนัง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาเห็นว่ามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอมะนัง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล

ทั้งนี้ ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมคิดหาวิธีการที่จะได้งบประมาณ เพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมน้อย รองลงมาคือการมีส่วนร่วมด้านร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนร่วมรับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหา/ความต้องการที่ได้เสนอเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย เนื่องจากใช้ระบบเครือข่ายเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ โครงการ และกรรมการไม่ได้รับค่าตอบแทนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมามีส่วน

ร่วมด้านการร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการมีส่วนร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นน้อย และน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมด้านร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. **ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ** คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นเข้าที่ประชุม โดยการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นด้วยตัวเองให้ทั่วถึงมากกว่าในปัจจุบัน มากกว่าการแสดงความคิดเห็น ผ่านตัวแทนหมู่บ้าน หรือผู้นำ โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
2. **ด้านการร่วมดำเนินการ** คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และเข้าร่วมกิจกรรม ติดตามผลการประชุมพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความพร้อมมีส่วนร่วมสนับสนุน ทางด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น
3. **ด้านการร่วมรับผลประโยชน์** คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนหรือชุมชน จะได้รับให้ตรงกับความต้องการ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหา/ความต้องการจำเป็นของแต่ละชุมชน ตามลำดับความสำคัญ
4. **ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล** ในการประชุมเวทีชาวบ้านเพื่อทำการคัดเลือกตัวแทนในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับทราบผลการประเมินโครงการหรือกิจกรรมอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงความเข้าใจในแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สามปี และแผนดำเนินงาน)*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- ณัฐริการ์ เศษจันทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- เศรษฐไชย หทัยวรรณ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิษฐ์* (ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). อุดรดิษฐ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.